

PSALMEN, een blijvende inspiratiebron

Muziekuitgeverij Proza Musica stuurde de redactie van Vocaal een exemplaar van de bundel bladmuziek met de bovenstaande titel. De bundel bevat koorzettingen van berijmde psalmen op de bekende Geneefse melodieën.

Psalm 33

Driestemmig gemengd koor, fluit en orgel

Tekst: Ds. C.J. Meeuse
Melodie: 1543/ Genève 1551
Bewerking: Johan van Oeveren

1. Zingt vro - lijk, prijst de Naam des HEE - REN, gij al - len die recht-
2. Laat ie - der God zijn lof - zang zin - gen, dicht nieu - we lied' - ren,

1. Zingt vro - lijk prijst de Naam des HEE - REN, gij al - len die recht-
2. Laat ie - der God zijn lof - zang zin - gen; dicht nieu - we lied' - ren,

mooi ontluikende koorleven in zijn kerk voor hem wel een bron van inspiratie vormt.

Zettingen

Op de 134 pagina's (A4-formaat) muziek staat bij elke zetting eerst de tekst uit de berijming-1773. Vervolgens komt precies dezelfde muziek nog een keer, nu met de Meeuse-tekst. Een vijftal musici tekent voor de arrangementen: Roelof Elsinga, Johan van Oeveren, Dick Sanderman, Evert van der Veen en Martin Zonnenberg. Er zit de nodige variatie in: drie- en vierstemmigheid, a capella en met begeleidingsinstrumenten als fluit, hobo, trompet, harp, piano en orgel. Het geheel is wel moeilijk te 'plaatsen'. Echt eigentijds kun je de bewerkingen eigenlijk niet noemen, maar als je 'eigentijds' opvat als 'nog niet eerder vertoond' toch ook weer wél. Muzikaal is er veel dat herinnert aan de harmonieën van de 18e en 19e eeuw. Maar op een manier die je bij echte componisten uit die tijd niet tegenkomt. Soms lijkt het de bedoeling om in korte tijd zoveel mogelijk dominant-septiemakkoorden en verminderde septiemakkoorden te laten klinken. Zeer wezensvreemd aan het Geneefse psalter natuurlijk. Je bent hier aan het spreekwoord 'Over smaak valt niet te twisten' naar mijn mening vaak ver voorbij. Voeg daarbij dat het resultaat ook nog eens uitermate gecompliceerd is om te zingen. Een voorbeeld: Psalm 33, het eerste systeem. Geloof me, dit notenbeeld is in het boek zeker geen uitzondering. Zingt u de twee onderstemmen eens even van blad... Om dit met een gewoon koor enigszins zuiver te laten klinken zal het orgel zo luid moeten spelen dat de dwarsfluit nog versterkt moet worden ook.

Er staan ook wel bruikbare zettingen in. Zelfs onberispelijke. Bijvoorbeeld de driestemmige zetting die Roelof Elsinga maakte van psalm 87, met de melodie in de mannenpartij.

Psalmen berijmen

De gebruikte teksten verdienen wel enige toelichting. In de loop der eeuwen zijn in Nederland de psalmen verschillende malen berijmd, onder andere in de 16^e eeuw door Petrus Datheen en Marnix van Sint Aldegonde. Later in 1773 en in de twintigste eeuw opnieuw, door een aantal vooraanstaande dichters. De weerslag daarvan vinden we in het Liedboek voor de Kerken en ook straks in het nieuwe Liedboek, waar op dit moment reikhalzend naar wordt uitgezien. Echter, er zijn ook nog pogingen 'in de kantlijn' geweest, waarvan een van de bekendste die van twintigste-eeuw ds. Hasper was. Nu begon 35 jaar geleden ook ds. C. J. Meeuse, predikant van de Gereformeerde Gemeenten, aan zijn eigen psalmberijming. Hij heeft alle 150 psalmen opnieuw gedicht, waarbij hij streefde zo dicht mogelijk bij de Statenvertaling te blijven. De zegingskracht in de berijming van Marnix was voor hem een belangrijke inspiratiebron. Voor mij persoonlijk best een opmerkelijk verhaal, ik wist er niet van totdat ik deze bundel in handen kreeg. Enkele jaren voor deze

dominee ermee begon werd ik zelf na drie keer spelen ontslagen als organist in hetzelfde kerkgenootschap. De reden was dat ik voor en na de dienst een psalm ritmisch had gespeeld. In de oorspronkelijke vorm dus, terwijl in dit kerkgenootschap 'op hele noten' werd en nog steeds wordt gezongen. Er waren toen ook nog helemaal geen koren in deze kerk. Mijn tante leidde een 'meisjesvereniging' en liet bij een kerstviering eens een tweede stem zingen. Mijn oren spitsten zich, dit was echt helemaal nieuw toen. Wat is er ook hier enorm veel veranderd in de laatste decennia, de refo-koren barsten uit hun voegen. Ze hebben vaak een stemmenverdeling en een gemiddelde leeftijd waar vele dirigenten uit andere segmenten van de kerk alleen nog maar van kunnen dromen. Echter, op zondag in de kerk zingen is er nog steeds niet bij, de koorzang is echt iets voor doordeweekse samenkomsten. Ds. Meeuse zal vast niet denken dat zijn berijming wél op zondag gezongen gaat worden, in deze kerk houdt men immers nog stijf vast aan '1773 niet-ritmisch'. Ik kan me goed voorstellen dat het zo

Helemaal kosjer. Dit zou ik als cantor-organist van een Open Hof-kerk zó willen laten zingen. Maar dan wel op de nieuwe berijming, waar van de heilige stad Jeruzalem zó wordt gezongen: 'zij heeft zijn hart, Hij houdt er open hof'. Of de vierstemmige Psalm 25 van Martin Zonnenberg, als je tenminste niet ál te puristisch denkt. Ik wil zeker niet beweren dat psalmen alleen maar mogen klinken zoals ze bijna 500 jaar geleden klonken.

Al met al denk ik dat dit boek zijn weg wel zal vinden in de kring waarvoor het overduidelijk bedoeld is en dat het daar de rijkdom aan muzikale vormen nog verder zal doen toenemen. Van een eenstemmige psalm 19 met een vlotte bas in achttien op piano tot aan een groot bezette vreugdevolle introductie op psalm 8, die meer een kleine compositie op basis van de psalmmelodie is dan een zetting daarvan.

Het boek *'Psalmen, een blijvende inspiratiebron'*, is verkrijgbaar via www.prozamusica.nl en kost € 19,95, incl. verzendkosten.

De psalmberijming van ds. Meeuse is uitgegeven en verkrijgbaar bij Ripe Publishing in Nunspeet. ISBN 978-94-91000-00-3; prijs € 17,95.

CD - Kinderkoor Jedaja.

Ik heb 't !

Tekst: WILLEM BLONK

Jedaja is een kinder- en tienerkoor uit Ede. 50 meisjes en 3 jongens staan allemaal met een fotootje in het cd-boekje van 'Ik heb 't !', de eerste cd van het koor.

Als er al tieners bij zijn, dan zijn die hooguit een of twee jaar van de basisschool af, denk ik. En wat mij als Rotterdammer ook direct opvalt: er zitten maar twee wat getinte koppies bij ! Wel een heleboel goed zingende solisten trouwens.

Wilna Grandia-Sierksma richtte het koor op en is nog steeds de dirigent. Ze schrijft over de titel, na eerst allerlei vormen van talent die je kunt hebben te noemen: 'Mijn wens is dat je na het luisteren van deze cd ook kunt zeggen: Ik heb de liefde van Jezus in mijn hart. Dan kun je over het allerbelangrijkste in je leven zeggen: 'Ik heb 't !' Een duidelijke en mooie doelstelling.

Het creatieve werk voor de cd werd gedaan door de tekstschrijfster Marry van Berkel. Ze schreef ook de muziek, samen met Ralph van Manen. De begeleiding van alle liedjes komt uit zijn computer en het koor moet er vaak flink tegenaan om daar bovenuit te komen. Bijvoorbeeld bij het liedje 'Bidden', dat met de mooie regel 'Zuchten kan ook bidden zijn' begint. 'Elk geluid, hoe zacht, hoe klein, wordt door Hem gehoord' is daar tekenend voor de sfeer. Ik hoorde dit liedje al eens van het winnende koor op een kinderkorenfestival. De jury motiveerde de uitslag met de zin: "We hebben het sentiment deze keer beloofd." De jonge solist en het koor hadden het dan ook werkelijk hartveroverend intiem gezongen. Vergeleken daarmee klinkt het liedje op de Jedaja-cd voor mij te grof. De luide en machinale pianoklank verleidt het koor tot een constant te harde koorklank. Ook

het slagwerk uit de computer is heel aanwezig en het is voor mij een verademing als bij nummer 8 even niet die harde klappen uit de speakers komen. De liedjes zitten erg in het keurslijf van de 4-maten-periodiciteit die in de lichte muziek ingebakken lijkt en dat maakt de woord-toon-verhouding vaak minder goed. Er zitten ook liedjes bij met een verrassende wending en

tweestemmige zang en ze zijn zonder meer eenvoudig. Maar graag live begeleiden dus, dat wel.

De bladmuziek (en backing-tracks...) zijn te bestellen via www.kinderkoorjedaja.nl en de cd ook. 14 tracks, 40 minuten muziek. De prijs: € 10,-